

Nucli urbà de Santa Eulàlia de Puig-oriol

Lluçà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament: Al creuament entre les carreteres BV-4341 i BV-4342.

Coordenades:

Latitud: 42.06795
Longitud: 2.07258
UTM Est (X): 423275
UTM Nord (Y): 4657737

Classificació

Número de fitxa: 08109-79
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVIII-XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: Normes Subsidiàries de Planejament de Lluçà, 2001
Accés: Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat: Privada
Titular: Propietaris diversos
Fitxes associades:
[Santa Eulàlia de Puig-oriol](#)
Autor de la fitxa: Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dt., 17/02/2009 - 01:00

Descripció

El nucli urbà de Santa Eulàlia de Puig-oriol es troba situat sobre la carena que separa la vall de la riera Gavarresa de la vall de la riera Lluçanès, al sud dels serrats del Tió i de Roviralta. Es tracta d'un nucli de reduïdes dimensions format per un carrer principal que creua el nucli de sud a nord, el carrer Major, i diversos carrers petits al voltant que s'han afegit

modernament, com el carrer Nou, el carrer Ponent, el carrer Rourets o el carrer pla de la Bassa. La majoria de cases del carrer Major daten dels segles XVIII i XIX i les dels carrers del voltant, del segle XX. Les cases estan bastides amb murs de maçoneria de pedra amb carreus treballats delimitant les cantonades i consten en la major part dels casos amb els nivells de planta baixa, primer pis i golfes, amb la teulada de doble vessant amb aigües al carrer i a les façanes posteriors. El model que es repeteix a la majoria de cases és el de dues obertures per planta, amb un portal i una finestra a la planta baixa i dues finestres als dos nivells restants, essent les de les golfes de menors dimensions.

Iniciant el recorregut del carrer Major, on la majoria de cases conserven obertures emmarcades amb pedra bisellada i amb pedra treballada, i en el costat oest es troba el primer element d'interès en el número 1, ca la Tona, on es conserva un portal emmarcat amb pedra bisellada i amb la data de 1784 inscrita a la llinda junt amb una creu intercalada. En el número 3, es conserva una finestra emmarcada amb pedra bisellada amb la data incompleta de 176- inscrita a la llinda. En el número 7, després d'haver deixat enrere un petit carreró conegut com el Call hi ha una casa que conserva un portal emmarcat amb pedra bisellada amb la data de 1807 inscrita a la llinda junt amb una creu intercalada. En les cases dels números 12 i 13, conserven diverses obertures emmarcades amb pedra bisellada, entre les quals hi ha un portal amb la data de 1740 inscrita junt amb una creu intercalada en la primera i un portal amb la data de 1771 inscrita junt amb una creu intercalada a la segona. Uns metres més enllà, en els números 17 i 18, hi ha dues cases que conserven diverses obertures emmarcades amb pedra bisellada, en la primera amb una finestra en la qual hi ha la inscripció "SAGIMON SALVANS" a la llinda i a la segona amb un portal amb la data de 1775 inscrita a la llinda junt amb una creu intercalada. Al seu costat, en el número 19 es conserva un portal emmarcat amb pedra bisellada i amb la data de 1806 inscrita a la llinda. A la seva dreta, en el número 20 hi ha un portal emmarcat amb pedra bisellada, amb la data de 1784 junt amb una creu intercalada repicada de nou a la llinda. A partir d'aquest punt el carrer es bifurca formant dos ramals a banda i banda de cal Penyora. Seguint pel costat oest es troben quatre cases consecutives que conserven portals emmarcats amb pedra bisellada i amb inscripcions: en el número 23 la data de 1787 amb una creu intercalada, en el número 24 la data de 1790 amb una creu i l'anagrama IHS intercalats, en el número 25 amb una data erosionada amb una creu intercalada i en el número 26 la data parcialment erosionada de 18-0 amb una creu intercalada.

Iniciant la baixada pel costat est del carrer, pel ramal del carrer que hi ha a l'est de cal Penyora es troba cal Moliner, una casa de grans dimensions amb la façana orientada al sud que conté tres obertures amb inscripció, tot i que molt erosionades, del segle XIX a les finestres de la façana oest i del segle XVIII en el portal principal de la casa, emmarcat amb pedra bisellada. Al sud de la casa s'estén la plaça Major, al límit de la qual es troba cal Calcinaire, on es conserva un portal emmarcat amb pedra bisellada i la data de 1754 inscrita a la llinda junt amb una creu intercalada i una finestra emmarcada amb pedra bisellada amb un nom inscrit, el cognom del qual és Salvans.

Observacions:

(Continuació descripció) Després d'aquesta casa hi ha la bifurcació del carrer Rourets i just després ca l'Estrada, una casa amb la façana principal orientada al sud i un pati tancat just davant. En la façana oest de l'edifici es conserven dos portals d'arc deprimat convex i un balcó al primer pis amb una inscripció erosionada. Adossat al costat del mur que tanca el pati de la casa hi ha un pou.

Unes cases més enllà, en el número 53 es conserva un portal emmarcat amb pedra bisellada amb la data incompleta de 18—inscrita a la llinda. En el número 56 es conserva

una finestra emmarcada amb pedra bisellada amb una inscripció erosionada amb el nom d'Adjutori i una data del segle XVIII inscrita a la llinda junt amb una creu intercalada. Uns metres més a la dreta, en els números 62, 63 i 64 es troben tres cases amb inscripcions a les obertures. En el primer cas és un portal emmarcat amb pedra motllurada amb la data de 1724 inscrita amb una creu intercalada, en el segon és una finestra emmarcada amb pedra bisellada amb la data de 1784 inscrita junt amb una creu intercalada i en el tercer, és un portal d'arc deprimit convex amb la data de 1750 inscrita a la llinda junt amb una creu intercalada. Les tres últimes cases del carrer per aquest costat, en els números 67, 68 i 69, també contenen obertures emmarcades amb pedra bisellada amb dates gravades, en els tres casos amb creu intercalada. En el número 67 es tracta de la data de 1746, en el número 68 és la de 1754 i en el número 69 la de 1776.

També al carrer Major i amb façana al sud es troba, a l'extrem nord, cal Penyora, on es conserven dos portals d'arc rebaixat emmarcats amb pedra treballada, un dels quals amb la data de 1745 inscrita. Darrera cal Penyora, amb façana a la carretera BV-4341 hi ha cal Oceller, on hi ha la data de 1713 en ferro forjat en un portal, data que es trobava en un antic portal de la casa, avui inexistent. Al nord d'aquesta casa i seguint la carretera BV-4341 es troben diverses cases a peu de carretera i al costat oest. Entre aquestes destaca una finestra emmarcada amb pedra bisellada amb la data de 1760 inscrita junt amb una creu intercalada a cal Serafí i un portal emmarcat amb pedra treballada i amb una inscripció erosionada a la llinda on s'observa una creu a cal Sabater.

Els altres tres edificis anteriors al segle XX que es conserven al nucli són la rectoria, cal Panderní i l'Atalaia. La rectoria, adossada al sud de l'església, conserva un portal emmarcat amb pedra treballada amb la data de 1881 inscrita. Les altres dues cases, una ubicada al nord-oest del nucli i l'altra al sud-oest, conserven diverses obertures emmarcades amb pedra treballada.

També és destacable l'era de dalt, una antiga era d'ús públic ubicada a l'extrem nord-est del nucli. Es tracta d'una esplanada rocosa parcialment delimitada amb blocs de pedra treballada on antigament es bastien els pallers. Actualment l'era s'utilitza per a una representació de caire teatral feta per un grup del poble cada festa major d'estiu.

Història

El nucli urbà de Santa Eulàlia de Puig-oriol va ser bastit entre els segles XVIII i XIX als peus del camins ramader i ral que seguien la carena on es troba el nucli. En el cadastre de cases de l'any 1716 es citen únicament dues cases, a més de dues masies que es trobaven prop de l'actual emplaçament del nucli. En el llistat de cases de la parròquia de Lluçà i sufragànies de l'any 1866 ja hi apareixen 59 cases habitades.

Bibliografia

BACH, Mn. Àngel (2003). Engrunes de l'arxiu parroquial de Santa Maria de Lluçà. Parròquies del Lluçanès.

Cadastre de las casas de Llussà terme de Llussanès (any 1716). Arxiu de la Corona d'Aragó.

